

ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH

Mamasidiqov Hasanboy Abduxoshim o'g'li

Farg'ona Davlat Universiteti

*Farg'ona shahar Maktabgacha va maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi 33-
umumiy o'rta ta'lim maktabi ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direkto'r*

o'rinbosari Nizomov Nizomiddin Yusubjon o'g'li

<https://orcid.org/0009-0008-9022-664X>

Annotatsiya. Ushbu maqolada atrof-muhitni muhofaza qilishning dolzarb masalalari, ekologik muammolar va ularni hal etishning samarali usullari tahlil qilinadi. Maqolada tabiat resurslarini tejash, chiqindilarni kamaytirish, ifloslanishni nazorat qilish va yashil texnologiyalarni rivojlantirish kabi ekologik yondashuvlar ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, jismoniy shaxslar va jamiyatning atrof-muhitni muhofaza qilishdagi roli, shuningdek, davlat va nodavlat tashkilotlarning ekologik siyosatlari haqida tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar:Atrof-muhit, ekologiya, ifloslanish, resurslarni tejash, chiqindilarni qayta ishlash, yashil texnologiyalar, ekologik siyosat, muhofaza qilish.

Annotation. This article analyzes the urgent issues of environmental protection, ecological problems, and effective methods for their solution. It discusses ecological approaches such as conserving natural resources, reducing waste, controlling pollution, and developing green technologies. In addition, the article provides recommendations regarding the role of individuals and society in environmental protection, as well as the environmental policies of governmental and non-governmental organizations.

Keywords: environment, ecology, pollution, resource conservation, waste recycling, green technologies, environmental policy, protection.

Аннотация. В данной статье анализируются актуальные вопросы охраны окружающей среды, экологические проблемы и эффективные методы их решения. Рассматриваются экологические подходы, такие как

рациональное использование природных ресурсов, сокращение отходов, контроль загрязнения и развитие «зелёных» технологий. Кроме того, в статье даны рекомендации относительно роли личности и общества в охране окружающей среды, а также экологической политики государственных и негосударственных организаций.

Ключевые слова: *окружающая среда, экология, загрязнение, рациональное использование ресурсов, переработка отходов, зелёные технологии, экологическая политика, охрана.*

So‘nggi yillarda global ekologik muammolar, jumladan havo, suv va tuproqning ifloslanishi, o‘rmonlarning kamayishi va biologik xilma-xillikning yo‘qolishi insoniyat faoliyatining salbiy oqibatlaridan kelib chiqmoqda. Shu sababli atrof-muhitni muhofaza qilish masalalari dolzarb va hayotiy ahamiyatga ega bo‘ldi. Atrof-muhitni muhofaza qilish nafaqat tabiat resurslarini saqlash, balki kelajak avlod uchun sog‘lom yashash muhitini yaratish maqsadida amalga oshiriladi. Bu jarayon davlat siyosati, jismoniy shaxslar, jamiyat va nodavlat tashkilotlar faoliyati bilan chambarchas bog‘liq.

Atrof-muhitni muhofaza qilish jarayoni bir necha asosiy yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi. Birinchidan, tabiat resurslarini tejash muhim hisoblanadi. Suv, havo va yer resurslarini oqilona ishlatish, energiya tejamkor texnologiyalarni qo‘llash va tabiiy resurslarni qayta tiklash atrof-muhitni barqaror saqlashga yordam beradi.

Ifloslanishni kamaytirish va chiqindilarni qayta ishlash ekologik muhim vazifa hisoblanadi. Sanoat, transport va maishiy faoliyat natijasida hosil bo‘ladigan chiqindilarni tartibga solish, ularni saralash va qayta ishlash atrof-muhitga salbiy ta’sirni kamaytiradi. Shu bilan birga, havoning ifloslanishini nazorat qilish va suv hamda tuproqni himoya qilish muhim ahamiyatga ega.

Yashil texnologiyalar va ekologik innovatsiyalarni rivojlantirish ekologik barqarorlikni ta’minlashning samarali vositasidir. Quyosh, shamol va boshqa qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish, ekologik toza transport vositalarini

rivojlantirish va ishlab chiqarishda kam ifloslantiruvchi texnologiyalarni qo'llash atrof-muhitni himoya qilishda muhim rol o'ynaydi.

Jamiyat va shaxsning ekologik ongini oshirish ham muhimdir. Ta'lim va axborot kompaniyalari orqali aholining atrof-muhitni muhofaza qilishdagi roli oshiriladi. Bolalar va yoshlar orasida ekologik tarbiya berish, jamoat ishlariga jalb qilish va ekologik axborot berish ekologik barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Davlat va nodavlat tashkilotlarning ekologik siyosati atrof-muhitni muhofaza qilishda muhim ahamiyatga ega. Qonunchilikni mustahkamlash, ekologik standartlarni joriy etish, monitoring va nazorat tizimlarini rivojlantirish atrof-muhitni saqlashga yordam beradi. Atrof-muhitni muhofaza qilishning samarali strategiyasi bir necha yo'nalishlarni birlashtirishni talab qiladi: resurslarni tejash, ifloslanishni kamaytirish, yashil texnologiyalarni rivojlantirish, ekologik ongini oshirish va davlat siyosatini samarali amalga oshirish. Bu yondashuvlar ekologik barqarorlikni ta'minlash va kelajak avlod uchun sog'lom yashash muhitini yaratishga xizmat qiladi.

Masofaviy va mahalliy darajada atrof-muhitni muhofaza qilishda ekologik monitoring va kuzatuv tizimlari katta ahamiyatga ega. Sanoat korxonalari, shahar va qishloq hududlarida ifloslanish darajasini aniqlash, chiqindilarni nazorat qilish va ekologik xavflarni oldindan aniqlash orqali samarali choralar ko'riladi. Bu tizimlar atrof-muhitni himoya qilish bo'yicha tezkor qarorlar qabul qilishga imkon yaratadi. Jamiyatning faol ishtiroki ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Mahalliy aholi, talabalar va ijtimoiy guruhlar tabiatni muhofaza qilish aksiyalarida, daraxt ekish tadbirlarida va chiqindilarni to'g'ri utilizatsiya qilish loyihalarida faol ishtirok etishi kerak. Bu, nafaqat ekologik muammolarni kamaytiradi, balki odamlarning ekologik mas'uliyatini oshiradi.

Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish ham atrof-muhitni muhofaza qilish strategiyasining ajralmas qismi hisoblanadi. Quyosh va shamol energiyasini ishlab chiqarishda qo'llash, sanoatda energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish va avtomobil transportida ekologik toza vositalardan foydalanish ifloslanishni sezilarli darajada kamaytiradi. Ekologik ta'lim va axborot

kampaniyalari jamiyatning ekologik ongini oshirishga yordam beradi. Ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari va onlayn platformalar orqali atrof-muhitni muhofaza qilishning ahamiyati, ekologik mas'uliyat va amaliy choralar haqida muntazam axborot berish talabalarni va keng jamoatchilikni rag'batlantiradi. Atrof-muhitni muhofaza qilish samarali bo'lishi uchun resurslarni tejash, chiqindilarni kamaytirish, yashil texnologiyalarni rivojlantirish, ekologik monitoring, jamiyatning faol ishtiroki va ta'lim tizimini birlashtiruvchi kompleks yondashuv talab qilinadi. Ushbu yondashuv ekologik barqarorlikni ta'minlab, kelajak avlod uchun sog'lom va xavfsiz yashash muhitini yaratadi.

Xulosa Atrof-muhitni muhofaza qilish zamonaviy jamiyatning eng dolzarb vazifalaridan biridir. Tabiiy resurslarni tejash, chiqindilarni kamaytirish, ifloslanishni nazorat qilish, yashil texnologiyalarni rivojlantirish va ekologik ongni oshirish orqali ekologik barqarorlikni ta'minlash mumkin. Ekologik monitoring, ijtimoiy faollik, individual va jamiyatning mas'uliyati, davlat siyosati va ta'lim tizimi orqali amalga oshiriladigan choralar – atrof-muhitni samarali himoya qilishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, jamiyatning har bir a'zosi ekologik mas'uliyatni anglab, amaliy harakatlarda ishtirok etishi kerak. Kompleks yondashuv va barqaror ekologik strategiyalar orqali kelajak avlod uchun sog'lom, xavfsiz va toza yashash muhitini yaratish mumkin. Bu esa inson faoliyati va tabiat o'rtasidagi muvozanatni saqlashning eng samarali yo'li hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

- 1.Ахатов А. Г. Экология. Энциклопедический словарь.=Akhatov A.G. Ecology. Encyclopaedic Dictionary.- Казань=Kazan, ТКИ, Экополис, 1995. — с. 168 (тираж 5000), ISBN 5-298-00600-0
- 2., „Черви-мутанты питаются тяжёлыми металлами и ядом“ (ruscha). Membrana (8-oktabr 2008-yil). 4-avgust 2011-yilda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 6-dekabr 2010-yil. Hsing Yun 2011.
- 3., „Благоверие.py“. 21-dekabr 2014-yilda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 21-dekabr 2014-yil.

4., „Старец Амфилохий / Православие.Ru“. www.pravoslavie.ru. 14-sentabr 2018-yilda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 29-may 2019-yil.

5., „Мир через Древо Креста“. monastery.ru. 4-iyun 2019-yilda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 29-may 2019-yil.

6., „5 историй о святых и их животных“ (inglizcha). Православный журнал "Фома" (10-dekabr 2017-yil). 17-may 2019-yilda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 4-iyun 2019-yil.